

25006, м. Кропивницький, вул. Архітектора Пауценка, 69
тел: +38 (0522) 24-44-50
email: kdka.kr@ukr.net, веб-сайт: www.kdka.kr.ua

69 Architect Pauchenko Street, Kropivnitsky, 25006 Ukraine
phone: +38 (0522) 24-44-50
email: kdka.kr@ukr.net, web-site: www.kdka.kr.ua

РІШЕННЯ № 45

«Про відмову в порушенні дисциплінарної справи»

11 грудня 2023 року

м. Кропивницький

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Кіровоградської області у складі дисциплінарної палати - голови палати Квашука О.Д., секретаря палати Звіздун А.М., членів палати Бірюкова А.О., Ковальова Ю.В., Кричуна Ю.А., Майнард Н.О., розглянувши у відкритому засіданні ухвалу слідчого судді Вищого антикорупційного суду **ОСОБА_1** від 22.06.2023 стосовно поведінки адвоката **ОСОБА_2** (свідectво про право на зайняття адвокатською діяльністю № <...> від <...>, видане на підставі рішення Черкаської обласної КДКА № <...> від <...>), -

ВСТАНОВИЛА:

30.06.2023 слідчий суддя Вищого антикорупційного суду **ОСОБА_1** надіслала до КДКА Черкаської області ухвалу від 22.06.2023, у якій порушено питання про дисциплінарну відповідальність адвоката **ОСОБА_2**.

20.09.2023, відповідно до пункту 2.3. Регламенту ВКДКА, ухвала та додані до неї матеріали надійшли на розгляд до КДКА Кіровоградської області.

I. Зміст ухвали

Слідчий суддя Вищого антикорупційного суду **ОСОБА_1**, при розгляді клопотання детектива НАБУ про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою **ОСОБА_3** (справа № <...>), доручила Регіональному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у місті Києві (далі — також “Регіональний центр”) вирішити питання про заміну раніше призначеного захисника та забезпечити його явку у судові засідання о 14:30 09.05.2023.

Доручення було надано адвокату **ОСОБА_2**, який з'явився до суду у визначений час.

У судовому засіданні слідчий суддя задовольнила клопотання захисника про відкладення розгляду справи для ознайомлення з матеріалами провадження, які він отримав в електронному вигляді від органу досудового розслідування, відклавши судове засідання на 08:00 11.05.2023.

Адвокат ОСОБА_2 прибув у судове засідання, але у зв'язку із заявленим іншим захисником відводом, розгляд клопотання не відбувся; питання стосовно відводу було вирішено 01.06.2023.

Наступні судові засідання були призначені на 08.06.2023 о 13:00 та на 13.06.2023 о 13:00, про що захисника ОСОБА_2 було повідомлено шляхом здійснення виклику по телефону.

У судове засідання 13.06.2023 адвокат ОСОБА_2 не з'явився, у судовому засіданні оголошено перерву до 11:00 14.06.2023, про що адвоката було повідомлено по телефону.

13.06.2023, наприкінці робочого дня, адвокат надіслав на електронному пошту суду заяву про відкладення розгляду клопотання, призначеного на 13.06.2023, у зв'язку із його зайнятістю в інших судових справах.

14.06.2023 на засідання суду адвокат не з'явився, про причини неявки не повідомив, у засіданні оголошено перерву до 10:00 19.06.2023.

У той же день слідчим суддею було постановлено ухвалу, якою від Регіонального центру була витребувана інформація щодо виконання захисником вимог статті 47 КПК, а захисника - зобов'язано надати докази на підтвердження причин його неявки.

Згідно із повідомленнями Регіонального центру від 15.06.2023, інформація від адвоката ОСОБА_2 про неможливість взяти участь у судових засіданнях 13.06. та 14.06.2023 не надходила.

19.06.2023 у судовому засіданні адвокат надав докази його участі у судових засіданнях Дніпровського районного суду м. Києва, які відбулися 13.06.2023. Адвоката було зобов'язано надати докази на підтвердження причин неприбуття у судове засідання, призначене на 14.06.2023, і у судовому засіданні оголошено перерву до 15 години 00 хвилин 20.06.2023.

20.06.2023 захисник у засідання не з'явився; подав клопотання про відкладення розгляду клопотання у зв'язку із його зайнятістю в інших справах.

Наступне засідання було призначене на 9 годину 00 хвилин 22.06.2023 р., і захисника зобов'язано надати докази поважності причин неявки у попереднє засідання.

22.06.2023 р. у судове засідання захисник не з'явився, про причини неявки — не повідомив, доказів поважності причин неприбуття у засідання 14, 20 та 22.06.23 - не надав.

Слідчий суддя вважає, що в поведінці адвоката вбачаються ознаки зловживання правами з метою затягування судового розгляду.

В ухвалі зазначено, що про ознаки зловживання правами свідчать факти неповідомлення Регіонального центру про неможливість прибуття до суду, не наведення відомостей, які вказують на винятковість ситуації, яка б вимагала від нього термінової участі в іншому судовому засіданні, враховуючи, що захисник залучений для проведення невідкладної процесуальної дії.

Слідчий суддя вважає, що поведінка адвоката ОСОБА_2 суперечить вимогам частини другої статті 47 КПК та статей 42, 44 Правил адвокатської етики.

II. Позиція адвоката

Адвокат зазначає, що його було залучено для участі під час розгляду клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно підозрюваного ОСОБА_3.

У судовому засіданні, проведеному 09.05.2023, було оголошено перерву на 11.05.2023, в яке з'явилася захисник за договором – адвокат ОСОБА_4.

У зв'язку із явкою адвоката за договором, на підставі п. 3 ч. 1 ст. 23 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», ним була подана доповідна записка до Регіонального центру для вирішення питання про припинення надання правової допомоги, але до прийняття відповідного рішення він продовжив участь у розгляді клопотання.

Судові засідання 13 та 14.06.2023 призначалися без погодження із ним, та причинами його неявки є зайнятість в інших справах.

У судовому засіданні 19.06.2023 при оголошенні перерви було визначено дати наступних судових засідань: 20.06.2023 о 15:00 та 23.06.2023 о 09:00.

При цьому, у судовому засіданні адвокатом було повідомлено суд, що 20.06.2023 на 14 і 15 годину у нього вже призначено інші судові засідання.

Крім того, захисник зазначає, що судові засідання 22.06.2023 взагалі не призначалося, про що свідчать журнал судового засідання від 19.06.2023 та журнал судового засідання від 20.06.2023.

Адвокат звертає увагу, що слухання клопотання проводилось за участі адвокатів за договором, що унеможливорює подальшу участь адвоката за призначенням, бо це порушує право особи на вільний вибір захисника.

III. Факти, встановлені палатою

Дослідженням письмових доказів, наданих слідчим суддею та адвокатом, а також інформації, наявної у відкритому доступі, були встановлені наступні обставини, що мають значення для ухвалення рішення палати.

1. 13.04.2023 до Вищого антикорупційного суду надійшло клопотання детектива НАБУ про обрання запобіжного заходу стосовно ОСОБА_3, підозрюваного у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 255, ч. 4 ст. 28 ч. 3 ст. 27 ч. 5 ст. 191, ч. 4 ст. 28 ч. 5 ст. 191 КК України.

Розгляд клопотання здійснювався слідчим суддею ОСОБА_1 (справа №991/3233/23).

2. 18.04.2023 у судові засідання прибула захисник підозрюваного, яка діяла на підставі договору про надання правової допомоги № 1704/23 від 17.04.2023 та ордеру від 18.04.2023.

За клопотанням прокурора розгляд було відкладено на 20.04.2023, для забезпечення можливості захиснику ознайомитися із матеріалами, якими обґрунтовується клопотання про обрання запобіжного заходу.

Судові засідання призначалися також на 21.04. та 26.04.2023.

3. Згідно із відомостями, наявними у відкритому доступі (ЄДРСР), ухвалою слідчого судді від 26.04.2023 Регіональному центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у місті Києві доручено призначити захисника для участі у розгляді стосовно підозрюваного запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Як на підставу для призначення захисника слідчий суддя послалася на те, що захисником за договором вчиняються дії, спрямовані на унеможливлення розгляду справи у розумні строки.

В ухвалі також зазначено, що про дату, час судових засідань повідомлявся інший адвокат, залучений підозрюваним (за інформацією детектива), але він не з'явився на засідання.

4. 09.05.2023 Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги у м. Києві надав адвокату ОСОБА_2 доручення № 026-260004911 щодо участі у розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою стосовно ОСОБА_3.

Адвоката зобов'язано прибути до Вищого антикорупційного суду 09.05.2023 о 14 годині 30 хвилин.

Доручення діяло протягом проведення окремої процесуальної дії.

Підставою доручення є ухвала слідчого судді від 09.05.2023, копію якої кваліфікаційно-дисциплінарній комісії не надано, і у відкритому доступі - вона відсутня.

5. 09.05.2023 адвокат взяв участь у засіданні суду. Для забезпечення ознайомлення із матеріалами клопотання розгляд було відкладено на 08:00 11.05.2023.

6. 11.05.2023, окрім адвоката ОСОБА_2, на засідання прибула адвокат, яка діє на підставі договору із підозрюваним, - ОСОБА_4.

У перебігу засідання адвокат ОСОБА_2 заявив клопотання про припинення своїх повноважень у зв'язку із участю захисників за договором, у задоволенні якого було відмовлено із посиланням на обов'язок Регіонального центру забезпечити безперервну участь призначеного захисника незалежно від подальшої участі у судових засіданнях захисників, обраних підозрюваним (08:12:47 — 08:14:50).

Захисник ОСОБА_4 заявила клопотання про припинення повноважень захисника ОСОБА_2 з аналогічних підстав, яке було залишене без розгляду (08:16:19 — 08:17:42).

Адвокат ОСОБА_2 повідомив слідчому судді про направлення ним доповідних записок стосовно припинення його повноважень до Регіонального центру, копії яких було приєднано до матеріалів справи, та у подальшому заявив відвід слідчому судді (08:31:18 — 08:32:52).

О 09:47 до залу засідання прибув інший захисник, залучений підозрюваним, - ОСОБА_5, який у перебігу засідання заявив відвід слідчому судді, у зв'язку із чим у засіданні було оголошено перерву (11:03:54).

7. На засідання, призначене на 08.06.2023, з'явилися адвокати ОСОБА_2, ОСОБА_4 та ОСОБА_5.

У зв'язку із поданням захисником ОСОБА_5 заяви про відвід слідчого судді, засідання було відкладене.

8. 12.06.2023 слідчим суддею було призначено наступне судове засідання — на 13.06.2023 р. (13:00); повідомлення захисників здійснювалося по телефону.

9. 13.06.2023 до суду надійшло повідомлення адвоката ОСОБА_2 про його зайнятість у Дніпровському районному суді м. Києва — у розгляді інших судових справ із наведенням відомостей про ці справи (час засідань суду: 11:30, 12:30, 13:30).

На засідання ВАКС, призначене на 13.06.2023 о 13:00, з'явився адвокат ОСОБА_5, за клопотанням якого було оголошено перерву до 11:00 14.06.2023.

10. Відомостей про повідомлення адвоката щодо призначення засідання на 14.06.2023 та копію журналу цього засідання кваліфікаційно-дисциплінарній комісії не було надано.

Палатою встановлено, що 14.06.2023 адвокат ОСОБА_2 брав участь у розгляді справи № <...> у Придніпровському районному суді м. Черкаси, судове засідання у якій було призначене на 14:00.

11. 15.06.2023 Регіональний центр повідомив слідчому судді, що від адвоката ОСОБА_2 не надходило повідомлень про неможливість взяти участь у засіданнях, призначених на 13.06.2023 та 14.06.2023.

12. 19.06.2023 на засідання ВАКС прибули захисники ОСОБА_2 та ОСОБА_5.

Причину неявки адвоката ОСОБА_2 на засідання 13.06.2023 слідчим суддею було визнано поважною; надано час для подання доказів поважності причин неприбуття на засідання, призначене на 14.06.2023 (10:06:16 — 10:07:02).

Під час засідання захисник ОСОБА_5 заявив про недопустимість одночасної участі захисника за договором та захисника, призначеного для надання безоплатної правової допомоги (10:08:14).

Слідчий суддя ухвалив продовжувати розгляд у тому ж порядку, мотивуючи це тим, що ухвала щодо одночасної участі таких захисників була прийнята через певні обставини цього розгляду (10:16:11).

Об 11:59:27 слідчим суддею оголошено перерву у засіданні у зв'язку із закінченням визначеного процесуального часу на розгляд клопотання, до 20.06.2023 о 15:00 та 23.06.2023 о 09:00.

У судовому засіданні адвокат ОСОБА_2 повідомив про його зайнятість в інших судових справах 20.06.2023, на що слідчий суддя зазначила, що його буде допущено до розгляду у разі затримки (11:59:44 — 11:59:48).

13. 20.06.2023 адвокат ОСОБА_2 надіслав до суду повідомлення про його зайнятість у Дніпровському районному суді м. Києва — у розгляді справ, засідання у яких були призначені раніше, навівши інформацію про ці справи (час засідань: 14:00, 15:00).

14. 20.06.2023 захисники на засідання суду не з'явилися.

Як убачається із телефонограми, складеної секретарем судового засідання, наступне засідання було призначене на 22.06.2023 о 09:00, про що було повідомлено захисника ОСОБА_2, який вказав на неможливість прибуття на засідання у зв'язку із зайнятістю в інших судових справах.

Інші захисники повідомлені не були у зв'язку із відсутністю відповіді на дзвінки, здійснені ОСОБА_5 о 15:39, та ОСОБА_4 - о 17:38.

15. 22.06.2023, під час засідання, на яке захисники не прибули, слідчим суддею постановлено ухвалу, якою оголошено перерву у розгляді клопотання до 09:00 23.06.2023, порушено питання про дисциплінарну відповідальність адвоката ОСОБА_2 та повідомлено Регіональний центр про неналежне виконання ним покладених та нього обов'язків, доручено здійснити його заміну та забезпечити безперервну участь призначеного захисника незалежно від подальшої участі у судових засіданнях захисників, обраних підозрюваним.

Адвокат ОСОБА_2 надіслав слідчому судді докази участі в інших справах (провадженнях), а саме: 20.06.2023 — у суді (справи № № <...>, <...>), 22.06.2023 — в СУ ГУ СБУ в АРК (процесуальні дії у кримінальному провадженні № <...> від

02.02.2023 - за дорученням Регіонального центру, повідомлення про підозру (10:00), в апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду (з 11:19 по 11:49).

У своєму повідомленні адвокат звернув увагу на те, що 19.06.2023 було визначено дві дати наступних судових засідань: 20.06.2023 та 23.06.2023, а про судові засідання 22.06.2023 - не повідомлялось.

IV. Обґрунтування рішення дисциплінарної палати

Короткий зміст аргументів оскарження

Оскаржується вчинення адвокатом ОСОБА_2, залученим слідчим суддею для участі в розгляді клопотання про обрання запобіжного заходу, дій, що мають ознаки затягування судового розгляду у формі неявки у засідання суду 14.06., 20.06. та 22.06.2023, неподання доказів поважності причин неявки у судові засідання 14.06.2023 та неповідомлення про причини неявки у засідання 20.06.2023 і 22.06.2023.

Положення нормативних актів, що підлягають застосуванню

1. Конституція України - частина перша статті 59:

“Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав” ;

частини перша, друга статті 131²:

“Надання професійної правничої допомоги в Україні покладається на адвокатуру. Незалежність адвокатури гарантується”.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод - пункт 3 статті 6:

“Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права: <...>

с) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя <...>”.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України -

Частина друга статті 47:

“Захисник зобов'язаний перебувати для участі у виконанні процесуальних дій за участю підозрюваного, обвинуваченого. У разі неможливості прибути в призначений строк захисник зобов'язаний завчасно повідомити про таку неможливість та її причини слідчого, прокурора, слідчого суддю, суд, а у разі, якщо він призначений органом (установою), уповноваженим законом на надання безоплатної правової допомоги, - також і цей орган (установу)”;

Стаття 48:

“Захисник може у будь-який момент бути залученим підозрюваним, обвинуваченим, їх законними представниками, а також іншими особами за проханням чи згодою підозрюваного, обвинуваченого до участі у кримінальному

провадженні <...>. Захисник залучається слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту за призначенням у випадках та в порядку, визначених статтями 49 та 53 цього Кодексу”;

Частина перша, друга статті 49:

“Слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд зобов'язані забезпечити участь захисника у кримінальному провадженні у випадках, якщо:

1) відповідно до вимог статті 52 цього Кодексу участь захисника є обов'язковою, а підозрюваний, обвинувачений не залучив захисника;

2) підозрюваний, обвинувачений заявив клопотання про залучення захисника, але за відсутністю коштів чи з інших об'єктивних причин не може його залучити самостійно;

3) слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд вирішить, що обставини кримінального провадження вимагають участі захисника, а підозрюваний, обвинувачений не залучив його.

Захисник може бути залучений слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом в інших випадках, передбачених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги”;

Частина перша статті 53:

“Слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд залучають захисника для проведення окремої процесуальної дії в порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, виключно у невідкладних випадках, коли є потреба у проведенні невідкладної процесуальної дії за участю захисника, а завчасно повідомлений захисник не може прийти для участі у проведенні процесуальної дії чи забезпечити участь іншого захисника або якщо підозрюваний, обвинувачений виявив бажання, але ще не встиг залучити захисника або прибуття обраного захисника неможливе”.

Стаття 103:

“Процесуальні дії під час кримінального провадження можуть фіксуватися: 1) у протоколі; 2) на носії інформації, на якому за допомогою технічних засобів зафіксовані процесуальні дії;

3) у журналі судового засідання;

Стаття 108:

Частина перша статті 108 :

“Під час судового засідання ведеться журнал судового засідання, в якому зазначаються такі відомості: <...> 4) час, номер та найменування процесуальної дії, що проводиться під час судового засідання, а також передані суду під час процесуальної дії речі, документи, протоколи слідчих (розшукових) дій і додатки до них; 5) ухвали, постановлені судом (слідчим суддею) без виходу до нарадчої кімнати; 6) інші відомості у випадках, передбачених цим Кодексом”.

Стаття 135:

“Особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом не пізніше ніж за три дні до дня, коли вона зобов'язана прийти за викликом. У випадку встановлення цим Кодексом строків здійснення процесуальних дій, які не дозволяють здійснити виклик у зазначений строк, особа має отримати повістку про виклик або бути повідомленою про нього іншим шляхом якнайшвидше, але в будь-якому разі з наданням їй необхідного часу для підготовки та прибуття за викликом”.

4. Закон України “Про безоплатну правничу допомогу” № 3460-VI від 02.06.2011 -

пункт 1 статті 1:

“безоплатна правнича допомога - правнича допомога, що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел”;

частина перша статті 23:

“Надання безоплатної вторинної правничої допомоги припиняється за рішенням центру з надання безоплатної правничої допомоги у разі, якщо: <...>

3) особа користується захистом іншого захисника або залучила іншого представника у справі, за якою їй призначено захисника чи представника відповідно до цього Закону <...>”;

частина друга статті 24:

“Адвоката або працівника центру з надання безоплатної правничої допомоги, який надає безоплатну вторинну правничу допомогу, може бути замінено на адвоката або працівника такого центру за рішенням центру з надання безоплатної правничої допомоги у разі: <...> 3) відмови адвоката або працівника центру з надання безоплатної правничої допомоги від виконання доручення/рішення центру з надання безоплатної правничої допомоги з підстав, передбачених законом; <...>”.

4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (далі — Закон №5076-VI):

частина перша статті 4:

“Адвокатська діяльність здійснюється на принципах верховенства права, законності, незалежності, конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів”;

пункт 1 частини першої статті 21:

“Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов’язаний дотримуватися присяги та правил адвокатської етики”;

Частина друга статті 34:

Дисциплінарним проступком адвоката є: порушення вимог несумісності, порушення присяги адвоката або правил адвокатської етики, розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення, невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов’язків, невиконання рішень органів адвокатського самоврядування, порушення інших обов’язків адвоката, передбачених законом.

5. Правила адвокатської етики, затверджені Звітно-виборчим З’їздом адвокатів України 09.06.2017 року, з наступними змінами (далі — Правила адвокатської етики):

частини п’ята — шоста статті 23 :

“Залучений до участі в окремій процесуальній дії, повинен невідкладно після отримання доручення вжити всіх можливих заходів щодо з’ясування, який саме адвокат (адвокати) представляє інтереси клієнта у цій справі, негайно зв’язатися з цим адвокатом (адвокатами), з’ясувати причини його (їх) відсутності, а також особливості позиції надання професійної правничої (правової) допомоги адвокатом (адвокатами) у цій справі.

Адвокат під час участі в окремій процесуальній дії не має права відступати від позиції клієнта та основного адвоката (адвокатів) у цій справі.

Стаття 41 (частини перша-друга):

“Адвокат має право відмовитися від здійснення захисту за дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або в разі залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії, в порядку, передбаченому чинним кримінальним процесуальним законодавством, а також законодавством про надання безоплатної правової допомоги, виходячи із загальних принципів і підстав, передбачених цими Правилами і Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність".

Адвокат зобов'язаний відмовитися від здійснення захисту за дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або в разі залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії, в порядку, передбаченому чинним кримінальним процесуальним законодавством, а також законодавством про надання безоплатної правової допомоги у випадку, коли прийняття доручення або залучення для проведення окремої процесуальної дії через конкретні об'єктивні причини може потягнути порушення прав і законних інтересів цієї особи чи зашкодити її позиції захисту”.

Стаття 42:

“Представляючи інтереси клієнта або виконуючи функцію захисника в суді, адвокат зобов'язаний дотримуватися вимог чинного процесуального законодавства, законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, про судоустрій і статус суддів, іншого законодавства, що регламентує поведінку учасників судового процесу, а також вимог Правил”.

Частина третя статті 44:

“Адвокат не повинен вчиняти дій, спрямованих на невиправдане затягування судового розгляду справи”.

Мотиви рішення дисциплінарної палати

1. Стосовно неявки адвоката на засідання суду 14.06.2023 - палатою було встановлено, що адвокат ОСОБА_2 з поважних причин не брав участі у засіданні суду, яке проводилося напередодні.

Кваліфікаційно-дисциплінарній комісії не було надано доказів повідомлення адвоката ОСОБА_2 про судові засідання ВАКС, призначені на 11:00 14.06.23.

Під час перевірки було підтверджено факт його участі 14.06.2023 у розгляді справи № <...> у Придніпровському районному суді м. Черкаси, судові засідання у якій було призначене на 14:00.

2. Перевіркою відомостей про неявку адвоката у судові засідання, призначені на 20.06.2023, було встановлено, що під час попереднього судового засідання (19.06.2023) адвокат повідомив слідчому судді про неможливість його явки у засідання наступного дня, пояснивши її причини (участь у розгляді інших справ).

Крім того, 20.06.2006 у засіданні взяв участь адвокат, залучений за договором, а адвокат ОСОБА_2 надіслав слідчому судді інформацію про судові справи, у яких він бере участь, та час, на які вони призначені (14:00, 15:00).

Надані адвокатом відомості про факт участі у розгляді таких справ є достовірними.

3. Стосовно тверджень про неявку адвоката на засідання 22.06.2023 палата встановила наступне.

19.06.2023, слідчий суддя, оголошуючи перерву у засіданні, визначила дати наступних засідань: 20.06. та 23.06.2023.

Рішення про призначення засідання на 09:00 22.06.2023 було прийнято слідчим суддею поза судовим засіданням, і про вказану дату адвоката ОСОБА_2 повідомлено по телефону секретарем судового засідання.

Як убачається із телефонограми від 20.06.2023, адвокат ОСОБА_2 повідомив про неможливість явки на засідання у зв'язку із зайнятістю в інших кримінальних провадженнях.

22.06.2023 адвокат надіслав слідчому судді інформацію про причини неявки на судові засідання, призначені на 20.06. та 22.06.2023, які палата вважає поважними.

4. Слідчий суддя вказує, що неповідомлення адвокатом Регіонального центру стосовно неможливості явки у засідання, призначені на 13.06. та 14.06.2023, у даному випадку може свідчити про умисне затягування судового розгляду.

Палата з цього приводу вважає за необхідне зазначити наступне.

У зв'язку із неподанням кваліфікаційно - дисциплінарній комісії адвокатури копії ухвали від 09.05.2023 та відсутністю її у відкритому доступі, з'ясування обставин, що стали підставою для залучення адвоката слідчим суддею не є можливим.

Поряд з цим, з достовірністю встановлено, що захист ОСОБА_3, стосовно якого відбувався розгляд клопотання про обрання запобіжного заходу, здійснювався обраними ним захисниками, і адвокат ОСОБА_2 брав участь у розгляді клопотання одночасно з ними, був присутній у судових засіданнях за їх участі (11.05., 08.06., 19.06.2023), повідомлявся про наступні судові засідання.

Отже, адвокат ОСОБА_2 міг бути залучений не інакше як для проведення окремої процесуальної дії.

У судовому засіданні 11.05.2023 адвокат ОСОБА_2 заявив слідчому судді клопотання про припинення його повноважень з огляду на участь захисника, залученого підозрюваним.

11.05.2023 адвокат надіслав Регіональному центру доповідні записки про припинення своїх повноважень.

Заяви про відсутність підстав для його участі у судовому розгляді здійснювались також захисниками за договором ОСОБА_4 (11.05.2023), ОСОБА_5 (19.06.2023).

5. Конституція України (стаття 59) та Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (стаття 6) передбачають право вільного вибору захисника, яке є невід'ємним елементом принципу забезпечення права на захист і не може бути обмежене за будь-яких обставин, у тому числі в умовах воєнного та надзвичайного стану (стаття 64 Конституції України).

Завдання забезпечення балансу приватних та публічних інтересів, забезпечення пропорційності у реалізації системи принципів судочинства - зумовлює наявність правового механізму залучення захисника слідчим, прокурором, слідчим суддею та судом навіть у випадках, коли особа уклала договір про правничу допомогу із адвокатом.

Разом із тим, участь призначеного захисника є спорадичною і обмежена лише ситуаціями неможливості явки обраного підозрюваним захисника або його відсутності - в умовах невідкладної необхідності проведення окремої процесуальної дії із одночасним забезпеченням права особи на професійну правничу допомогу.

За змістом частини першої статті 53 КПК України підставою участі у кримінальному провадженні призначеного захисника є наявність відомостей про те, що залучений підозрюваним захисник не з'явиться для проведення процесуальної дії, яка має невідкладний характер.

На думку палати, невідкладність визначається обмеженістю процесуальних строків або такими обставинами, коли зволікання зі здійсненням дії може призвести до втрати доказів, призвести до порушення прав та свобод людини тощо.

Закон не передбачає можливості призначення захисника для “страхування” від ризиків певної поведінки захисників за договором, а так само не визначає інших особливостей чи винятків стосовно реалізації права на захист особи, яка залучила адвоката за договором про надання правничої допомоги.

Поняття “розгляд клопотання слідчого” ширше за обсягом поняття “процесуальна дія”, бо може складатися із декількох окремих процесуальних дій, хід та результати кожної з яких фіксуються в окремих процесуальних актах (зокрема, журналах судових засідань).

Палата переконана, що одночасна участь у вчиненні однієї процесуальної дії залученого підозрюваним захисника та захисника, якого він не залучав, суперечить самій природі права на вільний вибір захисника, бо у такому разі без наявності законної підстави особа змушена “користуватися” послугами захисника усупереч своїй волі.

Отже, завершення невідкладної процесуальної дії або прибуття у перебігу її здійснення захисника за договором, на думку палати, є юридично необхідною і достатньою підставою безумовного припинення надання безоплатної правової допомоги.

6. Адвокат ОСОБА_2, з'явившись у визначений слідчим суддею час на засідання 09.05.2023 та 11.05.2023, належним чином виконав свої професійні обов'язки, що виникли на підставі доручення Регіонального центру № 026-260004911.

11.05.2023, у зв'язку із участю у розгляді питання щодо запобіжного заходу стосовно підозрюваного залученого ним захисника, адвокат ОСОБА_2 обґрунтовано заявив слідчому судді про неможливість його участі у розгляді та повідомив Регіональний центр про необхідність припинення його повноважень.

Палата переконана, що за обставин, зазначених у доповідній записці адвоката, Регіональний центр зобов'язаний був невідкладно припинити надання правової допомоги за дорученням № 026-260004911 від 09.05.2023.

Своїм повідомленням адвокат фактично стверджував про неможливість подальшого виконання ним обов'язків захисника підозрюваного, і це стосувалося його участі у розгляді клопотання загалом, у тому числі судових засідань, призначених на 13.06., 14.06.2023, а так само - 20.06.2023 р. та 22.06.2023 р.

Учасність у справі призначеного захисника з часу подання такого повідомлення могла мати місце лише у разі виникнення нових обставин, що передбачені статтею 53 КПК України, тобто за новим дорученням, виданим на підставі іншої ухвали слідчого судді.

Натомість бездіяльність Регіонального центру зумовила виникнення колізії між обов'язками адвоката, які випливають із умов договору про надання безоплатної вторинної правової допомоги і вимог слідчого судді, з одного боку, та, з іншого, його обов'язками поважати право підзахисного на вільний вибір захисника, які випливають із закону.

У такому випадку було неминучим виникнення суперечності з етикою здійснення захисту захисником, залученим для проведення окремої процесуальної дії (стаття 41 Правил адвокатської етики), та іншими етичними аспектами адвокатської діяльності (принципів незалежності та свободи (стаття 6), пріоритету інтересів клієнта (стаття 8), етичних засад взаємин між адвокатами (стаття 50) тощо).

7. Надавши оцінку поведінці адвоката ОСОБА_2 в аспекті нормативного регулювання процесуальних відносин та засад професійної етики, палата дійшла висновку про відсутність у його діях ознак невинного затягування судового розгляду чи зловживання процесуальними правами.

Відомостей про порушення адвокатом ОСОБА_2 професійних обов'язків, передбачених статтею 21 Закону, не встановлено.

8. Згідно із частиною другою статті 36 Закону 5076-VI дисциплінарну справу стосовно адвоката не може бути порушено за заявою (скаргою), що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку адвоката.

Ознак дисциплінарного проступку адвоката ОСОБА_2 не було виявлено, обставини, необхідні й достатні для ухвалення остаточного рішення були встановлені, тому підстав до порушення дисциплінарної справи стосовно нього не вбачається.

З огляду на викладене, керуючись ст.ст. 33, 36-39 Закону № 5076-VI, палата

ВИРІШИЛА:

Відмовити в порушенні дисциплінарної справи стосовно адвоката **ОСОБА_2** (свідectво про право на зайняття адвокатською діяльністю № <...> від <...>, видане на підставі рішення Черкаської обласної КДКА № <...> від <...>) за ухвалою слідчого судді Вищого антикорупційного суду **ОСОБА_2** від 22.06.2023 у справі № <...>.

Відповідно до частини третьої статті 39 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» це рішення може бути оскаржено протягом тридцяти днів з дня його прийняття до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури або до суду.

Голова палати

Олександр Квашук

Секретар палати

Анатолій Звздун